

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV: VÝNIMOČNÝ ALEBO NÚDZOVÝ STAV MÁ DOPADY NA ZÁKLADNÉ PRÁVA A SLOBODY. VLÁDE A PARLAMENTU PRETO ODPORÚČAM ZMENY PRE POSILNENIE PRÁV OBYVATEĽOV V BUDÚCNOSTI

Bratislava 23. septembra 2025

Verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský včera doručil ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky, ako aj poslancom a poslankyniam Národnej rady Slovenskej republiky list, aby zvážili doplnenie novely zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov o znenie ustanovenia § 189, ktorým by sa rozšíril okruh aktívne legitimovaných subjektov na začatie konania o súlade rozhodnutia o vyhlásení výnimočného stavu alebo núdzového stavu aj o verejného ochrancu práv. Dnes tento návrh môže podať najmenej pätina poslancov národnej rady, vláda a generálny prokurátor.

„V čase výnimočného stavu alebo núdzového stavu exekutíva koncentruje decízne oprávnenia s možnými závažnými dopadmi na základné práva a slobody jednotlivcov. Už moja predchodkyňa upozorňovala na potrebu rozšírenia kompetencií verejného ochrancu práv o možnosť obrátiť sa na Ústavný súd Slovenskej republiky, aby ten preskúmal súladnosť vyhlásenia výnimočného stavu alebo núdzového stavu s Ústavou Slovenskej republiky.“ pripomína Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv.

Poučenie z časov pandémie COVID-19

Keďže verejný ochranca práv nemal možnosť obrátiť sa v tejto otázke na Ústavný súd Slovenskej republiky, počas pandémie COVID-19 sa on a jeho predchodkyňa mohli venovať preskúmvaniu pandemických rozhodnutí len v medziach zákona o verejnom ochrancovi práv. Narážali však na očakávateľný problém – i v prípade konštatovania porušenia základných práv a slobôd mali príslušné orgány verejnej správy rezistentný postoj k prijatiu navrhnutých opatrení a k prípadnej zmene napadnutých rozhodnutí.

Verejný ochrancu práv svoje oprávnenia vždy využíval a využíva racionálne. Zostáva preto otázkou, či by ústavný súd nekonštatoval aj protiústavnosť ďalších legislatívnych aktov vydaných v období krízovej situácie v prípade, ak by sa naň verejný ochranca práv mohol obrátiť.

Podpora zo strany Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky

Na význam priznania aktívnej legitimácie verejnému ochrancovi práv na podanie poukázala aj Generálna prokuratúra Slovenskej republiky. Tá v rámci medzirezortného pripomienkového konania k návrhu zákona predložila zásadnú pripomienku, ktorou navrhovala doplniť verejného ochrancu práv medzi subjekty oprávnené na podanie zmieneného návrhu. Okrem iného vo svojej pripomienke uviedla, že *„k efektívnej a komplexnej garancii ľudských práv a slobôd nepostačuje len oprávnenie verejného ochrancu práv podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré verejný ochranca práv aj v prípade pandémie COVID-19 úspešne využíval, ale dôležitým oprávnením je aj posúdiť ústavnosť vyhlásenia výnimočného stavu alebo núdzového stavu významnou mierou obmedzujúcim práva a slobody dotknutých subjektov.“*

Na zmenu zákona nie je potrebná ústavná väčšina

Na zmenu zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov o znenie ustanovenia nie je potrebná ústavná väčšina parlamentu.

Existuje preto príležitosť, aby v druhom čítaní na októbrovej schôdzi poslanci a poslankyne prijali zmenu, ktorú navrhuje verejný ochranca práv.

„Som pevne presvedčený, že inštitucionálny systém ochrany základných práv a slobôd, ktorý štát stavia na ochranu svojich obyvateľov, by mal byť v krízových situáciách silnejší, nie oslabený. Mnou navrhované doplnenie právnej úpravy napomôže k posilneniu ochrany práv a slobôd obyvateľov Slovenskej republiky v krízovej situácii. Predstavuje tiež symbolické „poučenie sa“ z nedostatkov, ktoré sme počas pandémie COVID-19 ja, alebo moja predchodkyňa, identifikovali. Prijatie právnej úpravy nebude mať negatívny dopad na štátny rozpočet, nevyžaduje si dodatočné finančné krytie a zároveň posilní ľudskoprávne garancie Slovenskej republiky“ uzatvára Róbert Dobrovodský.